

KOIKIDE ERAPOOLETUTE
JA ILMAVAATETA EESTI
LASTE RANGELT SEISU-
KOHATA AALERT.

TÄITSA EESTI

ILMUB TOIMETUSE TUJU JA
TÄHTSISE JÄRGI.
JAGATAKSE ILMA HINNATA
AINULT VALJAVÄLITUSELE.

Nr. 22861

Nr. 1.

10. november 1944.

Kõige esimene aastakäik

LOUSEJATADE.

Kuna on selgunud, et Rootsis omale peaaes leidnud unelikud eestlased pole rahul neile seni ettevisatud lehekestega - teatavasti ilmub siin mõningat aega komissaride leht ja saksa leht - siis otsustasime meie, akadeemilise aridusega eesti kirjamehed, ise välja anda üks seitung valitud eesti meeste jaoks. Kes need "meie" olime, jääb tehnilistel põhjustel kõige esimesest numbrist välja. Aga seljaga on meil kõva rahamees ja eesti rahva päästeingel Ivan Kohn, kes ainult lau-latusmarmuse ja kontsertklaverite eest oli valmis pühastma ausaid eestlasi neid ootavast hukatusest. Kava ehk programmi meil veel pole, selle teeme siis, kui näeme, mis rahvale meeldib, sest seft on seft. Ja saadame lehte ainult arvavaliitud rahvapoegadele, nii, et üks tavaline laagrielanik, kel pole raha ega suhteid, pühiku suu puhtaks.

ESIMENE NÜGE, /see on juhtkiri/:

Mitukümmentuhat eestlast on visatud Rootsi ühe ajaloolise katastroofi tättu-ega meie kellelegi sellepärast halba sõna ei pruugi, see pole viisakas ning ei meeldi meie leivisadele. Meie olime küigiga, kel midagi on ja kes midagi on, heas vahekorras. Ja nüüd muudkui katsugu iga pagulane küigepaalt omale koht ja korter leida. Tagasimineku peale ei tohi ükski tavaline surelik mõelda, seda asja ajavad poliitikud ja see on rahvaste vaheline sala dus.

Meis kohtadesse puutub, siis kõige enam tasub muidugi seitungi väljaandmine, aga kuna mina seda juba teen, siis pidage käd sellest eemale ja otsige muud tee-nistust. Peaasi, olge erapooleatud, siis saab teie käsi hästi käima. Ja usaldage oma juhte, sest nad on selleks ise hakanud ja küllap nad ennast juba tunnevad.

Juhtkiri on ilma allkirjata, muidu mõni hakkab irisema, et üks see mees kirjutab ja mitte see kes istub minuga kohvikus ühes lauas.

VALISPOOLIITIKA on praegu esauvoitu. Soomes areneb tiblade mittevahelise segamine sise-mistesse asjadesse plaanikohaselt: Soome komnad, kes katsusid onu Sdanoviga suh-teid luua, on jahedalt tagasi lükatud /nagu meie oma seitungid suure panniloomisega pasundavad/. Ja kõik Soome pätid ja paadialused nõuavad Soome rippumatuse jaisseleis-vuse skilitamist.

Prantsusmaal on de Gaulle'1 jalatallad libedaks tehtud - ja vaadake ka whisky-skufer ette, et prantsuse makiid ehk makkakid ta mehi kanalisse ei paiska, seni kui ta isakese juures Moskvas vodka mekib.

Aadu ei taha ikka veel tossu välja lasta...schlimm, schlimm! Wir werden siegen

AJAKIRJANDUS jahvatab p raegu peamiselt suurest "ülesehitamisest", mis tiblaid hakka va d teostama koos mõninga te teiste meile sõbralike demokraatlike riiki-dega. Rootsi mõjuvaim leht "Ny Dag", mida lugupeetud kolleegseitungid viisakalt ilma kommentaarideta armastavad kommenteerida, on a valdanud sõbraliku ülekohtse eksinud eesti talledele mo tto all: "kindjen komm zurück zu Mutti!"

KODUMÄALT: Varese kuramus kraaksus jälle ühes.

PEALINNA UUDISED: Pärast vaba riigi pealinna kolimist Sto ekho lai on kohvikutes tung suurenenud ja eila oli siin ajalooline sensatsioon: kolm eesti tegelast aja s oma kohvikulaua taga üle tunni aja sõbra liikku juutu. Mitte alustasagi ei läinud ka tki - kü nelemata ajalehekeppi dest.

LAAGRITE ELU: on tuim nagu ikka, kuigi meie lehe ilmumine tekitab ennenägemata elevust. Kuna oli para jasti palga päev, unu stas meie lehe lugemise tütü 47 inimest ta skuraha välja võtmata. Muidu on meil la agritest teatada järgmist:

Pea le sõ ja roimarite, differiidiha igete ja nn. intel liginimede on viimasel ajal kuul da balti põ genike laagrit est ka sp iconide esinimist. N. laagris sattus otsene laagriülelus, rootslasest keetja, hiljuti peale, kui üks p õgenike perekond oli oma ukse lukustanud. Vapper daam surus ukse lahti - ja mis

ta n ägi? Perekonna toas istus üks v88ras naisterahvas ja uuris mingi sõjalise tähtsusega maak aarti /mis lähemal vaatlusel osutus Stockholm plaaniks/. Laagri-
dlemus helistas otsekohe p olitseisse ja salapärase v88r as sai korralduse land-
fiskali juurde ilmutamiseks. Arvesse võttes pehmeid asjaolusi / luure ei ol-
nud suunatud Rootsi riigi vastu, /, otsustas la ndfiskal ainult v88ra daami lin-
nast välja saata.

N. laagris /see on üks teine "N"/ on inimesed erasteel kuulnud üllatavast uudisest
et meil ilmutat eestikeelsed ajalehed. Kuna laagris on ainult napilt 900 inimes t
p ole mingi ime, et selle olemasolu pole Stockholmis teatavaks saanud. Võib ker-
gesti juhtuda, et 5 aastat pärast sõja lõppu avatakse Rootsis mõni eestlaste
laager, kus ühelgi inimesel pole olnud Stock holmis sinasõpra ja mis seetõttu on
jõunud välismaa ajakirjast eraldatuseks.

Kodumaalt on ühe ja sama paadiga kohale jõudnud tuntud Lühnaõli vabrikant Reo
fiil Blumenwasser ja linna väljaveda ja Madis Villk opp. Peale selle sõitsid sam-
mas p aadis veel kriminalist Sulev Sala ja teeneline retsidivist Aadu Muuk. See
mäita b, - et eesti ra hva üksmeel viimastel päevadel on suuresti tõusnud.

Nagu kuulume on nüüd kodumaalt saabunud üks väljapaistavamaid kuulusid eesti
viimaseaja avalikus elus SD mees Ants Abe, kes soomepaigajate püüdmises ja alt-
vedamises ennast "besonders ausgezeichnet hat". Koha liks saksa leht saatis tal
e tervitustelegrammi ja teatas, et tuntud r ootsi luuletaja Selma Lagerlöf on luba
nud selleks p uhuks kirjutada tervitusluuletuse /mida viimane seni veel pole üm-
berlõkanud/.

Sp ORDEATED: Esialgu veel pole. Stockholmis olevat küll eestlaste poolt vägi- ja
muud kaardid kokku ostetud, nii et lähemal ajal loodame teatada suurematest sünd-
mustest.

JOOKEALUNE:

Päästeaktsioon /Kriminaaljut/. "Kõitsa Eestile" varjunime all kirjutatud
kõriloikaja Pester Russ/.

"Appi! Appi!" - Läbi tormi ulumise ja lainatekohina kostab katkendlik appihüüe
Pimesuses pole täpselt mäha, mis seal on. Aga üks on kindel - inimesed on hädas.
Iga hetk on kallid.

Rannal asuvas päästejaamast jooksevad kaks meest kaldale poole. Jooksevad,
kuid peatuvad äkki.

"Kuule, kas keerasid raadio kinni välja tulles? Ei tea... nüüd jookseb kallid
aparaat niisama tühjalt. Mine kohe tagasi ja keera kinni!"

"Mina? See pole üldse minu asi!"

"Paadijuht küll, aga maal pole sul mingit õigust käsutada. Ja mis õigusega sa
oled selga pannud minu vesti?"

"Sinu vesti - ole lahke! See kuulub päästejaama varustuse hulka."

"Kean nali - vaat kust kommunist välja kargas! Jalamaid vii mu vest tagasi!"

"Mis? Mis sa ütlesid? Kes on kommunist?"

"Sina!"

"Mina? No nüüd oled sa oma elajanka lõplikult paljastanud. Kohe lähen tagasi
ja helistan kõrgemale poole, et siin on üks nats, kes mind kommunistiks süüdistab."

"Mine - minu südametunnistus on puhas. Aga sinu enda mahhinatsioonid, need
tulevad kõik päevavalgele. Kuidas saaa alles eile rohkem kohvi välja petsid, kui
oleks õigus saada... Kuidas sa mineval nädalal altkõmeksuks hübelusikaid vastu
võtsid. Kuidas sa mõõdnud aastal..."

"Appi! Appi!" kajab kaldalt. Seal on inimesed viimases hädas.

"Mine äksi, kui tahad, uriseb pikem mees."

"Mine ise! Aga minu paati ei tohi vette ajada. See on värskest võritud."

toriseb pikem ja paksen.

Kahe tunni pärast nad otsustavad jälle koos minna. Kuid üsna ranna lähedal
kukub pikem mees ja hakkab vanduma.

"Sina, kurat, panid mulle jala ette!"

"Mina? Ma olin kogu aeg sinu ees kümme sammu taga pool."

"Si olnud mitte kümme sammu, viis sammu kõige rohkem!"

Nad vaidlevad jälle tükki aega ja lähevad tagasi. Pikem mees heidab magama,

paksem mees hakkab kohvi koetma. Hommikuks on kõik vaikselt, appihüüded kustunud. Päike paistab nagu ennagi. Ja tultsemiseks leiavad inimesed hea tahtmise juures ka muid põhjusi, kui mõne surija appihüü. Vahel isegi isiklikud põhjused. Näiteks: "Kui ma ei oleks elanud, siis ma ei oleks saanud appihüüda."

NADALA LOOSUNG /Kuna tuumi kipub üle jääma/: Jumal armastab eesti rahvast, sest et ta on mind ära päästnud ja siia aidanud. Kes võib nüüd kurta, et meie rahvas on hädas, kuid mina olen siin ja varsti isegi laagrist isegi välja pääsen.

ANGELUS SILESIUS /Kui ma ei oleks elanud, siis ma ei oleks saanud appihüüda. Vahel isegi isiklikud põhjused. Näiteks: "Kui ma ei oleks elanud, siis ma ei oleks saanud appihüüda."/
POLIITILINE AID /toimetajaks endine "Lastelehe" peakorrektor/:

Terror: vt. Päts. Peale selle on olnud veel enamlaste ja natside terror, aga need on olnud ühe akadeemilise inimese seisukohalt naljaasjad selle esimese kõrval.

Timukraat: Inimene, kes ainult seda kah timukraadiks tunnustab, kes samuti mõtleb, kui ta ise.

KUNST, KIRJANDUS, READUS: Kultuuritegelastest on siia jõudnud taskulaulikute kirjutaja Kaarel Kraade ja tuntud luuleantoloogias "Laikellukeste mensturatsioon" autor ilo Laaberjaan. Peale selle olevat Rootsis veel muude hulgas ka laiemates ringides vähe tuntud luuletaja Marie Under.

HUUMOR: Vahelduseks ajalehe töisole sisule katsume siinkohal pakkuda ka pisut lustakamat rahvale naermiseks. Mesolevas nr-is avaldame mõningaid katkendeid ühe humoristliku pagulaase humoristlikust erakirjast /autori isiklikul loal ja soovitusel/ teistele pagulaastele. NB. Mõlemad on poliitiliselt reamehed.

"X. laagris Y-kuu z. päeval": Meie asjad arenevad hiilgavalt. Varsti on meil kohe kaks suurt lehte korraga /Juba see, et ta "Teataja Eestit" sõnagagi ei maini, tõestab kirjutaja poliitilist tugevust ja võhiklust. Toim. vahemärkus/. Sest ühest ei jätka kõigile, või kui luge miseks jatkub, siis tegemiseks mitte.... Siin ei leia mingit idealismi. Ja kui olla realist, siis on see päris arusaadav, et praegu meie ei unista enam mingist koduma püstitamisest, va id ainult sellest, kuidas endale positsiooni või ka endale soliidse mat äraelamist võimaldada. King sellest suhtes on meie poliitikud juba kogenud mehed, kuna see teine asi neil alati on olnud harjumuseks, üle jöu ja vastumeelne. Torm veeklaasis on vandanud kohvikupoliitikutele palju õigem element, kui näiteks keskmise kõrgusega laine Läänemerele või Soomelahele.... Vahel õhtul astun toast õue ja vaatan üles tähtede poole. Ja arutan endamisi, kui palju i imesi neid tähti praegu näeb. Wende hulgas on alati teatav protsent eestlasi, ja enamik neis ei asu mitte Rootsis, vaid mujal, kus on palju sandim olla. Aga et neil oleks nüüd või kunagi odu pidi mingi sõna öelda eesti asjas, ei lähe läbi, sest raskuspunkt asub Rootsis, ja mis siin tehakse, on ainus, mida võib teha.... Kui tõesti oleks midagi positiiv set äratada, siis oleks kaklemine kurb, aga praegu on see sama hea, kui iga muugi seltskondlik mäng, mis peletab igavust...."

Soovime lugepeetud lugejatele head naerutuju!

437 SÕNA ROOTSI KEELT: Sõnad asuvad 48-dal leheküljel, 3-as rida, keskelt kuulutuste ja tühja paberi vahel. Sõnade eestikeelsed seletused on aga 18-dal leheküljel nappareille kirjaga ridade vahetele trükitud. Sedaviisi saab neid kõige paremini välja loigata ja alal hoida, ilma et väärtuulik leht saaks rikutud.

KIRJAD TOIMEPUSELE: Seni pole veel keegi kuramus neid saatnud. Toimetuse sekretär pidi paar tükki valmis viskama, aga läks pruudiga kohtama ja kirjad jäid sedapuhku lehest välja. Palume vabandust, järgmisel korral seda lugu ei juhtu. Jätka sekretär kas või pruut maha, aga kirjad peavad õigel ajal valmis olema.

KUSIMUSI JA VASTUSEID:

Küsimus: Eesti ametlik "Teataja" toob oma esimeses numbris kahjuks rea isikute nimed, kes Rootsi jõudnud. Kas sellest ei sünni hädaohtu eriti nende isikute Eestisse jäänud omastele?

Närvilik lugeja.

Vastus: Teie kiri põhjendab valeandmeid. "Teataja" on nende äratoomisega isegi nii ettevaatlik, et ei nimeta oma toimetaja nime.

Küsimus: Olen lugenud siin ilmuvaid eestikeelseid ajalehti, et teada saada, miks eestlased sellisel hulgal siia tulevad. Pole seal mingit vastust leidnud. Kuna asun kaugel provintsis, pole võimalik eestlastelt enestelt seda küsida. Olen kaua aegne eesti sõber x ja korduvalt teie maad külastanud Per Dynmann, prof. emer.

MAAD ASJAD: Toimetust palub vabandada lohakat mürdmist, aga mürdja on kahjuks
akadeemilise haridusega.
Toimetuse aadress jääb ka sellest lehest välja, seda ei jõutud laduda.
Aastatõõ saatmisega palun ennast mitte vaevata, sest toimetust vajab ainult
kõrgevaliteedilist kaastõõd ja teeb ise lehe täis.
Kõik muud sõbralikud nõuanded ja soovikirjad palun adresseerida oma-
enese paberikorvi.
Kellele lehte ei saadeta, olgu sellega rahul ja norigu nende õnnelike
kõõst. kes selle au osaliseks arvatud.

Lugunidamisega

Toimetuse kolleegium: Esimeainitud rahvapäästja Ivan Kohn, rahvuslik
tõlgeaslane ja habemekandja Austa Kulk ning vastu seinu litsu-
tud läbikukkunud poliitikameeste esindaja ajakerjanik Eduard
Jaani Koit.

ESIMESE NUMBRI OTS EHK LÖPP

KOIVIDE ERAPOOLETUSE
JA LIIKVAATETA EESTI-
LASTE RANGELT SEISU
KOHATA AJALEHT.

TÄITSA EESTI

ILMUM TOIMETUSE TUJU JA
TÄHTNISE JÄRGI.
JAGATAKSE ILMA HINDATA
AINULT VALJAVALLITULE.

Nr. 2. 25. november 1944. Kolme esimene aastaküük.

MAAILMAPOLIITIKALISEST OLUKORRAST: juhtkiri.

Pärast seda kui president Roosevelt on oma valijatelt niipalju häält saanud, saab tema kindlasti Ameerika Ühendatud Riikide presidendiks valitud saama. Ja see tõsiasi saab suurt mõju sellele maailmapoliitikalisele olukorrale avaldama hakka. Ma, sest on loota, et kolm herrat saavad lähemal ajal kokku saama ning saab neil herradel üksteisele palju tõsistelda olemaning see kõik saab suurt mõju välispoliitikalisele olukorrale avaldama saama.

Kuna meie juhtkirjanik vastavastavalt utgivate on feimimast rahvatõust, siis on loota, et ta ka kirjutab ühes stiilisemas keeles mida parandada või kureerida pole mitte ühe tava lise sekretäri või korrektuuri asi, pealegi, kuna meie lugejaskonda kuulub ka peenemat rahvast, Toimetust.

VALISPOLIITIKA:

Soomes tuntud suurkapitalist, N. Liidu sumpatisõbr ja Stalini südamesõber ning jooma kaasla ne Kusta Juhani Saasikivi on tulnud uue Uluotsa valitsusse, kuna Gastreni Bengali-valitsus on ära lahkunud. Soomes kõikide mudakihtide esindajana on uues valitsuses ka tohter Juhani Hele ja seltsimees Leino, kes pole mitte sugulane tuntud runoillia Heino Leinoga vaid midu üks samanimeline rootsi pasa tski ehk rootsi keeles "sexlingar". - Kaitseliidu passid ja "sodapokade" vibupussid on ka juba ilusti nimestike järele kokku korjatud, nagu meil omal ajal. Pussid on esialgu veel alles, kuid hiljem saavad nende kandmiseks ka ainult luba riigitrüüd kodanikud kes vähemalt kuus kuud Hispaania kodusõjas olnud või Helsingi piinendamise ajal vähemalt neli plutokraati palja ke riietunud on.

Saksa-maal olevat Aadu hulluks läinud ja uuele V2-le sisse pugenud. Kuna pole midiselt teada, millises pommis just Führer und Reichskansler asub, siis on läinud palavikuiseks V2 lahtipõrmutamiseks Inglismaa pihta. Seni on poma Aaduga siiski vist veel kohale jäänud, sest inglise ajakirjandus pole sakslasi veel mitte süüdistanud pahalõhnaliste gaaside kasutamises.

Inglismaal on Bedoni ehk paradisi häälkandja lasunud lahti kumuteate, et Rootsi olevat kolmanda riigiga sõjas. Selle teate kuuldasamine siin saal on tõstnud hääkilise ja verise kõhutõve juhtumiseid 450% ja Stockholm keldrikorterite hinda 100% võrra. Peale selle on rootsi rahva rahvarmastuse demonstreerimiseks kõik Stockholm liinikud streikima hakanud.

AJAKIRJANDUS:

Sügava mõrdimusega on "Täitsa Eesti" sunnitud mentima tõlka et eestikeelsele rootslastele ja eestlastele määratud ajakirjandusel ehk journalistikal puuduvad kombed ehk kommandid. Seni pole veel ükski teine eesti seitung sõnagagi maininud "Täitsa Eesti" ilmumist, siirast tervitusest kõnelemata, kuigi neile on "Täitsa Eesti" numbrid viisaka lt ilma posti järele maksuta kätte saadetud, nii et oleksid võinud kas või diamanthirjaga sissetulnud kirjanduse/ jumalaeest mitte sissetulnud kirjade all - midu mõni arvab veel, et on toimetuse enese kirjutatud/ all mainida loodame, et lugupeetud kolleegid oma heatahtlikku unustamist järgmine kord korrigeerivad.

KODUMAALT:

Sügava ja siira rõõmuga loeme ja kuulame kodumaa teateid maade ja varade natsionaliseerimise, kula kute ja muude kahjurite karistamise kohta nende maanormi vähendamise ja maude tuttavate ja armsate korralduste kohta. Meie tahame loota, et need teated vastavad kõik sõnasõnalt tõeale. Sest see näitaks et vähemalt osa eesti rahvast viibib kodumaa pinnal.

MAJANDUSTEATED:

Pärast seda, kui eesti pealinna Stockholmis on olnud mõned tegelaste omavahe lised tuttipidi kiskumised, on kaamelikarva ulstrite hinnad Stockholmis ärides alanenud 25% võrra.

LAAGRITE ELU:

See on ikka ja alati kole elav. Briti tore on elu ühes karanteenis, mille nime toimetust taktiistel ja tehnilistel põhjustel ei avalda. Teanvi on, et on tore. Ja muidugi toob ikka kajalle tuuma ja igavasse laagriellu vaheldust meie leht, mille omamise pärast kiieldakse suurema inimohvrite arvuga kui posumaas vannide pärast. Britateed on peale selle veel järgmised:

Kõikide muude sõlaste eestlaste kõrval on õnnelikult jõudnud ka Rootsimaaale ka tuntud ajalehe "Sikupilli Uudiste" ajakirjajärgi Kaarel Höbenupp, keda tema vaimuka ja stiilise koibadeliliigutamise, peeti omal ajal andekamaks oma ala esinajaks kogu okupeeritud Eestis. Tema jõudmine Rootsi on kogu pagulaste peres kutsunud esile suure ja vägeva meeleliigutuse, mille tulemusena Värmlandist kuuni Västergötlandini sadas kolm päeva herneterajumeedust vihma. Tere tulemast üllis isamaa poeg!

/Lisakirjutas: Kaarel Höbenupp on "Pätsa Eesti" toimetaja onupoeg ja asub lähemal ajal noorema abijõuna meie poliitilises osakonnas tööle.

Suure rõõmuga on eesti arstikond teatavaks võtnud, et nende huvisid Stockholmis esindavad tüsedad eesti mehed, esirinnas tuntud okupatsiooniasse rahvusliku tegelase Herrenvolk Ferlenbuniga, kes korduvalt vareagi on astunud välja eesti rahvuslike huvide kaitses, ja sellepärast oma perekonnas ennastohverdavalt on sunnitud olnud saksa keelt harastama. Loodame et pärid seekord polnud sigade ette visatud.

KIRJANDUS. KUNST. TEADUS:

Viimasel ajal on selgunud, et eesti kivija arheoloogidel on Stockholmis suur menu. Nad on kuningliku s.o. kolmesajakroonilise kuupalgaga pandud nimelt uurima balti pagulaste hingeelu, kui selleks kõige kompetentsemad isikud. Uurimuse tulema stest on juba niipalju teada, et teooria, nagu oleks juba kivialal esinenud kõrgesti kultuuriline komme, oma poliitilisi vastaseid skalepeerida, on ka sel juhul kinnitust leidnud.

JUHISEID PAGULASTELE:

Leid on siin hästi vastu võetud, magusa vorstiga ja punaseks värvitud kiseliga toidetud, seepärast peame olema tänulikud oma leivaisade vastu, et nende õiget magusat ja mitte rikkuda oma väljamõeldud muinasjutudega kommandeest ja nende hirmutegudest. On ju kuninglik teadlaste akadeemia vastuvaieldamatult kindlaks teinud, et hirmsamat tõbrast kui Nazi Hitleriensaia käesoleval sajandil meie maailmas pole veel enam ei leidu. Ja me peame meele pidama ja mäletama, et vasakule hoidmine pole siin mitte ükski liikleisreeglite ette nähtud vaid - ja mis palju tähtsam - suurmood, mille vastu viisakas külaline ei tohi eksida.

Ja meie ei pea ka mitte olema nii kui need naised, A. laagrast, kelle kuninglikud töötajad esindajad saatsid tööle K. köpingu tekstiilivabrikusse, lubades neile head toad ja korterid - parkettpõrandu, vannitubadega ja muu mugavusega. Ja kui need naised sinna jõudsid ja eest leidsid barakid kahekordsete naridega, et oma väikeste lastega sinna elama asuda, siis selle asemel, et ka pisiku eest tänulikud olla, pistid tähtsana ja kaebama, arusaamata, et ka too töötajate mees selle vabrikudirektori kätte oma kuninglikule kuupalgale, mis mitte ei olnud 300 krooni vaid üks teine summa/ lisa sa i ja oma palga eest peab inimene ka ju midagi tegema.

437 Sõna ROOSI KEETI küib nüüd kitsa ribana iga lehekülje alt läbi. Meie toimetajal pole nimelt veel mitte tarkus sealt tagumisest otsast sinna õigesse otsa tulnud jata pole kunagi näinud, kuidas meie sõnu saaks kahele küljele nii mürda, et väljalõikamisel muu tekst puutumata jääks ja sõnad ühte vihkua waaks koondada. Toimetaja on pika kondiga mees ja vahemaa ühest otsast teiseni on pikk, aga küllap jõuab. Palume lugepeetud lugejailt ainult kannatust - lehe 25 aastapäevaks on kõik mürdmise asjad korras.

POLIITILINE AED:

Üksmeel: Nühe, mis esineb samal ajal ainult ühe eestlase juures.

Ümaku: Rahvuslikud huvid individuaalses tõlgitsuses.

HUUMOR:

Jatkame poliitiliselt tumedate pagulaste kirjavahetuse teitserimist:

Keegi kibestunud onkel kirjutab:

"...Alles siia, kõrgekultuurilisele pinnale jõudes, märkame, kui väga meie vene tsaaari, saksa okupatsiooni ja Pätsa valitsuste ajal oma kultuuriliselt tase-

melt

siinest maast maha oleme jäänud. Millal suudab üks lihtne ja harimatu eestlane omandada siinse kultuurilise põrismäelise elustiili: istada hõbekausil ja tõmmata kuldketist odekolonni peale. Arvatavasti peame veel väga palju magusat mannaputru ära sööma, enne kui see kõrge eluideaal meile kangeltski hakkab häärduma."

NADALA LOOSUNG:

Olen eestlane, vana isa järgi siis ka eurooplane. Rahvana pisikene ja pai, hästi ligi maad ja väetikene. Aga isikuna - ka taugu keegi kuram kitsa koha peal vastu keerata!

JOONEALUNE:

M u i n a s j u t t t e a d l a s e s t.

Kord elas mees, kes oskas üpris teaduslikult ja keerukalt kirjutada - ning oli sellejuures imelikul kombel üsna arukas inimene, tark ja õppinud pealegi. Ta oli laialt lugupeetud nii välis- kui kodumaal ja tema teosed tolmusid iga haritud inimese riivilil. Ja kui ta surnud oleks, saanaks ta suurematuks. Aga ta ei surnud mitte - ja selles peitubki konks. Mõni teine oleks surnud. Tema lendas küll autoõnnetusel peaga vastu müüri, nii et müüri sisse tuli auk ja teadlane pidi müüri parandamise kulud välja maksma - aga müüri ise jäi terveks. Teadlase kolp jäi samuti terveks. Aga peale selle hakkasid mehe sõbrad - kuulsal mehel on neid ju palju, isegi selliseid, keda ta ise ei tunne - teda pisut imelikuks pidama. Mees, kes seni ainult välja valituksile - samasuguste kõvade peadega inimestele kui ta ise - oli kirjutanud, võttis nüüd sulle pihku ja pani selliseid ridu paberile, et neist iga koolijäts pidi aru saama.

Mehel oli südamesõber, rikas ajakirjanik / NB. See on muinasjutt, kes oli abi elus vaese ajaläheväljaandjaga / NB. Vaata selpool / tütreaga ja toimetase ajalehte mis seisis puhtideelisel alusel / NB! / See sõber pidi rõõmust peaaegu nutukrambid saama, kui kuulus teadlane tuli talle oma käsikirju pakkuma. Ta andis jooksupisile kolm vaba päeva, tõstis korrektori palka ning kiitis stenografiste. Isegi esikülje murdmise kohta ütles paar tunnustavat sõna ning toimetusalikmete avansikviitongite kirjutata alla sõnalausemata oma toetuse. Teadlase käsikiri tipiti, laoti, korrigeeriti, murti, valati ja rotatsioneeriti. Ajalehejüngad jooksid mööda tänavat ja karjusid: "Sajandi suurim sensatsioon! Professor Sigrimigri kirjutab kauvarjutuse mõjust pörsä piimahammastele. Igauks ostab ja loeb!"

Osteti ja loeti. Talumees luges, lükkas piibu teise suunurka, sülitas teisest ja lausub nagu kõrvenurga kõrtsmik: "L-d mehed need rohessorid. Nää, millest müstis kirjutada."

Aga teised targad mehed, akadeemikud - oli nimelt teaduslikult kindlaks tehtud, et meie teadlase seniseid kirjutusi keegi ilma akadeemilise hariduseta inimene tema kirjutusest aru ei saa, ja sellepärast kuulus ta akadeemiasse - nii, akadeemikud tulid kokku, täis püha viha teaduse prostaneerimise üle. Vaene mees kutsuti ära andma. Ta tuli, kuulas süddistused ära, ja avas oma suu vastamiseks: "Rahvas!" rohkem ei saanud ta öeldagi. Kogu akadeemia pistis möirgama. Seda sõna polnud veel keegi julgenud neis rääkides suhu võtta. Ja enne kui meie sangar toibus, lendas ta akadeemia uksest välja, laubaga vastu trepi käsipuud - põmm!

Ja ärkas, ohkas kergendatult ja tõmbas hinge. Sest kõik, alates autoõnnetusest oli olnud unenägu. Ta tuli ju akadeemia juubelilt, kus pakuti ka kangemat. Nii oli teadlane jäänud majatrepile tukkuma ja pea vastu trepikäsipuud ära pööratud. Ka akadeemikud on ju inimesed ja surelikud. Sest kuidas muidu saaksid nad suurematuks.

Mitteakadeemik.

KIRJAD TOIMETUSELE:

ÜKS on seni kohale jõudnud. Teist jooksupoiss praegu kirjutab. Tuleb järgmisest lehte. See esimene külab järgmiselt:

Q. laagris, novembris 1944.

Sügavasti kummardatud härra toimetaja!

Teie ajalehe sõnad langesid kosutavalt meie kõrbenud hingele nagu virtsaajoad liivasele põllule, mida peremees pole mitu aastat jõudnud väetada. Meil on tunne, nagu oleks pärast pikka ootusaega sajasarvine lehmakari kõndinud üle meie tarretanud kamara ja karastanud meid sellega, mida ainult üks lehm võib nii rohkelt ja rammusalt anda.

Aga loobugem poestikast ja siirdugem asja juurde.

Meie spidant on sügavasti kurvastanud asjaolu, et need eesti mehed kes seal eesti komisjonis atskood teevad, ei mõista mitte ausesid pidada neid vapraid jaette-
nägelikke eestlasi, kes juba aastate eest märkasid, et eesti riik on Hürikene ja
oma tagumendi ankrud löid Rootsimaal. Ja et need ankrusolijad, kui eesti rahvale
tugid hädajad, nii hooliga asusid päästmise tööle, et isegi Ivan Kõhnal hakkas
sihukene kreissae tundma. Ja oh tuhanded eesti pagulased neile oma tennuvõlga tien-
dades, igalt tagurahvapeval mõtlevad pisarsilmil nende hüljatutele. Aga need 21, kes
pole ei ärimehed ega kedagi, tahavad siin ka kedagi esindada, ega võta mitte üppust
sellest kõrgesti haritud Sigrappenlandi riigikorrast, kus on nii, et orjad ja muu
alamattõugu ra hvas teeb tööd, ega päälikud istuvad lihapaia ümber ja parseldavad
inimestega, mis on ainus töö mis ühele traditsioonidega kihile kõlbab. Sellepärast
poorake ümber oma hukatusse tee pääst ja käige nende järele, nad tahavad kõiki neid
kel veel ra ha on, viia kas või Ameerikasse.

Austavalt Kuusta Kõnneljas.
ELTRADE: Meie järgmises lehes hakkab ilmuma joonistega nälgiseeria "Sikk ja Saks"
nälgja seal küll suurt ei ole, aga lehe tagaotsa kipub jääma tühja ruumi, mida toi-
metus ei juba täis teha. Lihtsahvale käib see mali küll. Pealegi on rahva rõõmuks
tegelased valitud hästi lihtsameelased.

OMAD ASJAD:

"Liitsa Eesti" toimetuse asub Akõpingis Igatan nr 60. Kõik toimetusele saa-
detud käsikirjad palume varustada honoraariga - 5 66ri rida. Sõimukirjadel on dop-
pelt taks. Ilma honoraarita käsikirju ei avaldata, sest meie oleme ideelisel alusel
seisv ettevõtte.

Toimetuse võtab avaldada ka Rootsi jõudnud rahvuslike tegelaste pilte nende
jubiläumide puhul. Kingimuseks on, et tegelane peab kodumaal vähemalt neli korda
piitskomissari oma juurde külla palunud või vähemalt kolm inimest GPU-sse saatnud
olema. Srijuktuimil aitab ka sellest kui tegelase tüürel on kaks lastmõne aaria
soost idavõitlejaga.

Sügavas kurbuses peame teatama, et mõningad meie toimetuse kolleegiumi
liikmed on asunud terviselikel põhjustel Rootsi kardinale taha, ega saa lehe tööst
täie jõuga osa võtta. Need on kõigepealt korduvalt meie veergudel hindavalt mai-
nitud kiriku- ja päästearmee tegelane Ivan Kõhn, tuntud poliitikamees ja eesti
golfipükstes "grand man" Edward Rant ning tuntud majanduslik võõrer Villem Viin.
Olgu rootsi graniit nende ümber õuline ja kerge ja kasvatuaga traataiad neile
roosilillekesi.

Pisaratesse uppunud toimetuse.

NB! Tehniline märkus: Nagu lgp. lugejad märkavad, on meie seitung üle läinud lääne-
euroopalikule rotatsioonile, millel pole kahjuks eestikeelset O tähte, nii et seda
peab asendama O tähega. Seda palume eriti silmas pidada poeste, et nemad enam ei
kasutaks riimides selliseid sõnu nagu näit. mürk vaid asendaks selle olude sunnil
sõnaga nürk.

TEISE NUMBRI OPS ERK LÖPP.

Nr. 1 73/

31. jaanuar 1945.

Juba teine aastaküük

Toimetuse vabandamine:

Kuna trükkimiseks on olnud üle koormatud direktorite nimekaartide trükkimisega, on TE uue aasta number mõnevõrra hilinenud, mida palume teatavaks võtta. Nurisemine selle üle on keelatud.

MIS MEIE OOTAME / Peatoimetaja enese kirjutatud juhtkiri/.
Uue aasta pühul peab meie toimetuse kõigile kergemeelsele ja mõtlematule kaasmaalastele ütleva mõned noomituse sõnad. Siin on mõningad, kes arvavad, et neil on ka mingisugused õigused ja kipuvad neid nõudma. Teised arvavad end äraakutsunud olevat poliitikat tegema, mis on ometi meie eesõigus. Ja kolmandad unistavad mingisugusest tagasipöördumisest kodumaale. Kõik need lollused tuleb unustada. Meie toimetaja isiklikult on lugenud rootsi ajalehte, et meid on nii John Bulli kui Kung Kustavi poolt venelaste kätte antud ja meile kriips peale tõmmatud. Meie toimetaja ei oska küll rootsi keelt ega lasknud jooksupoissi seda teadet lõpuni, aga mis seal ikka muud võis olla. Seda teadet olime ju ka hulk aega igatsusega oodanud, et nina peale anda neile, kes seda asja arvasid paremini teadvat, ja selle oma teadmise najal tahtsid eesti rahva poliitika asju juhtida. Meie poolt on igatahes kõrgemal pool tagaukse kaudu vastavad sammud astunud, et kaoks selline ebaloosulik nähe, et eestlased ise ajavad oma asju.

Poliitiliselt seisukohalt vaadeldes /meie toimetaja küll poliitikat suurt lugu ei pea, sest pea seda hästi ei võta - jooksupoisi märkus/ on siis eesti rahvas õnnelikult rahvusvahelise kälakorda käijate olukorda sattunud, mis on talle ka üsna paras, et ta tulevikus ei usuks enam selliseid müitenagu oli seda Eesti Vabariik. Ja sellepärast soovib toimetuse armsatele kaasmaalastele hästi palju alandlikku meelt ning kingib eesti rahvale tubli kepi talust talu kondimiseks ning priske koti armuandide jaoks. Kui sellega hoogsalt ringi rännata, küll siis kord Kalev koju jõuab.

Kümme käsku parulasele.

1. Mõtle sellele, et sa eestlane oled ja ära sellest seepärast kellelegi piuksata.
2. Liigu alati vasakut kätt ja anna trammile teed.
3. Ole suuremeelne, õilis ja üloepa vooruslik inimene.
4. Ära telli meie võistlejate lenti ja raamatuid.
5. Üuri välja, kuidas saaks Eesti Komiteed rahaliselt toetada, ilma et tarvis selleks kolm päeva kulutada, ja et veel härrad seejuures ei pahandaks, et jälle nende asjadesse segatakse.
6. Ära piina loomi ja ära kisu autoriteete sabast.
7. Ära naera avalikus kohas, muidu arvatakse, et teed opositsiooni või oled muidu loll.
8. Otsi pragusid ja pilusid, mille kaudu saaks heale sõudamaale - arenda selleks oma haistmisemeelt.
9. Hoia oma nina puhas.
10. Kui oled Stockholmis, astu sealse Eesti Seltsi liikmeks.

Välispoliitiline ringvaade.

IDA-RIINDEL jalgalaskvad sakslased on LÄÄNERINDEL varsti otsaga Atlandi ääres väljas. Angloameeriklased ei julge lasta, sest kardavad tabada oma liitlasi.

Tugeva idatuule väiksemaid kõrvalpuhanguid on märgata isegi Rootsis, rahvaste liiklemisruundades.

KREKKAS saabub kodurahu arvatavasti enne kui Stockholmis.

BENES on sattunud samasugusesse olukorda kui balti põgenikudki - ka temale on tehtud ettepanek punaarmee kaitse alla tagasi pöörduda. Meie diplomaadid ja poliitikud, kes Benesit pidasid oma saavutamatuks eeskujuks Järjekindla demokraatia rajal, on sellest liigutatud ja jälgivad oma kaitsealuse samme suurima tähelepanuga.

USA on selgunud suurem panama - osatühing "Atlandi" aktsiatel polevat üldse katet ja äärmiselt olevat võltistud. Tekib küsimus, kas mõni eestlasest kirjaataja pole otsaga sinna jõudnud.

AJAKIRJANDUSEST:

Siira rütmuga võib "Täitsa Eesti" toimetuse nentida, et lugupeetud kolleeg-ajalehed on unustamise heaks teinud ja meie lehe olemasolu oma veergudel värikalt märkinud. Kuidas ei kirjuta nad muud suuremat ühti, mida meie lehes poleks juba paar kuud tagasi olnud.

KODUMAALT:

Järjekorras ülesehitustöö kodumaal on jälle stahhaanovliku hooga käimas, mis on seda hõlpsam, et seal asjatundjate andmetel on nüüd tunduvalt rohkem määrde-aineid, kui oli varem. Karta on ainult, et järgmistel ehitajatel enam midagi ehitada ei jää, sest kõik on varem maatasa tehtud-ehitatud.

PEALINNA UUDISED:

Eesti Komisjon pidas oma koosolekut, aga kuna meie reporterile sinna auksarti polnud saadetud, siis ei oska ma sellest palju öelda. Rahvas ühes Lõuna-Rootsi laagris teadis rääkida, et olevat olnud maailmatu suur rebimine esimese valimisega. Avaldati nimelt soovi, et esimeses ei olks mingi poliitikamees, kes Eesti nimega midagi tegemist, vaid üks väliseesti teaduse või kunsti mees. Kuna aga Hans Krus viibib suurel kodumaal, Hjalmar Mäe "Vaterlandis" ja Aadu Grenzstein surmud, ei leitud muud teed, kui valiti esimene kuluaris ettejuhtuv mees. Kelleks osutus keegi härra Penna /mitte ära vahetada Uppsala Eesti Seltsi esimehega, kelle nimi on Penno/.

Teiselt poolt jälle teatakse rääkida, et koosolekul valitsenud päris ajalooline üksmeel. Otsused tehtud kõik käteplaksutamisega, nagu see kõigis demokraatlikes maades pärast Stalini konstitutsiooni maksmahakkamist kombeks, ja mitte käetõstmisega, mis on üks fassistik komme. Ka tuntud "Uugu" kohviku peal olnud rahulik - ainult kaks meest jäänud ilma jalata, kolme süüdistatud salakuulamise häiti vabariigi kasuks, ning kaks meest kakelnud selle üle, kumb neist enne ühe suure tuusaga rääkima pääseb nurgataga. Juurdekutsutud delegaadid olid enamikus suurde linna ära eksinud ja vahtisid siin ja seal ammuli suuga tulede süra.

Teeneliste Rootsi eestlaste juures mõeldusid jõulud rahus ja rõõmus. Nende esimees pidas jõulupuul südantlõhestava isamaalise kõne ja pani kõigile eestlastele ühes meeles ühineda ja järgneda vanade Rootsi eestlaste eeskujule ideelises isamaallikkuses ja sallivuses. Rahvas oli pisarateni liigutatud. Pärast jõulupuud peeti väike seltsi koosolek, kus kinnitati erakorraliste sajakroonilistega rohkem ünnistatud seltsi eelarve ja lükati tagasi 7 professori 4 kirikuõpetaja ja 2 kohtunikust pagulase liikmeksastumise soovivaldused, kuna seltsi liikmeskond niisuguseid mehi ei tunnud. Koosolek lõppes vägeva lauluga: "Ühine meil olgu p ühe, ühes venna armaga."

INTERVJUU VABATAHTLIKUGA.

/Ei kõlba mujale kui joone alla./

Kohtasime pealinnas noormeest, kes püüas häbelikult nurgataha. Kaasreporter sai ta siiski kiisest kinni: "Ühkeks oled läinud või, et enam tunda ei taha?" - "Ei, mina mitte, aga ma mõtlesin, et võib-olla teil on piinlik."

"Mis kurja sa siis teinud oled? Mõne kaaspagulase kohvrit sorisid? Või Hangelasid valuntaga?" - "Oh ei - ega need teod meest eriti ei määri, eks me kõik ole ekslikud. Aga ma olin Soomes vabatahtlik ja lõksin kodumaale tagasi. Kas tahate nüüd minust veel midagi teada, või läheme kohe siinsamas tänaval lahku? Mõni tuttav veel näeb, et te siin pealinnas tänaval sellise tüdiga..."

Minu ja mu sõbra tarkus ütles ühes. Olime täitsa reporteri kombel asjaga mitte kursis. Votsime siis mehel kraest kinni ja vedasime ta kohvikusse, et kindlam on kindlam. Seal ta siis seletas.

"Putkasin mõeldud sõjalisel Soome ei tahtnud sakslaste võõrleegioni minna. seal muidugi astusin sõjaväkke, noor ja loll nagu olin, püssi ka ei tunnud varem, ja tuleb võib-olla kord võimatus või tarvidus minna kodumaad vabastama või ka aia mull kaitsma. Suvel lõime Kannasel, mitu sõpra langes, ise sain ainult kergelt haavata. Siis, kui Rahvuskomitee kutsus vabatahtlikke tagasi, läksin ühes. Võitlesime, kuni rinne lagunes, enam midagi polnud päästa. Jüdisin kuidagi randa ja peadile."

Rootsis sattusin kord kokku sõbraga - koolivennaga Sigemini. Oli ka kord Soomes. Vahetas mul seal kord mu ainsad sada ostmarka kursiga mark marga vastu. Siis ta kadus seal - tuli siia. Sõjaväkke ta seal ei astunud, olevat tema põhimõtte vastu. Hea küll. Tema oma asi. Aga tänaval, kui kokku sai, mõitas mu peale näpuga: "Mae kus tola tuleb. Laskis enese sakslastel hankes püüda. Mäha kohe, et poliitiline mõtlemine schwach. Jookseb Soome sõjaväkke, pärast läheb sa siia taganemist katma."

Jumal tänatud, et mul tookord püssi võib ei olnud. Aga noh, siin on teine olukord. Kui sa siin oleksid vähemalt sedagi teadnud, et kaitsesin ta siia taganemist, kes tuli seitseteistkümneme kohvriga ja tiibklaveriga, oleksid vähemalt sedagi oelnud.

Pisut enamal kohtasin teise sõbraga. See oli juba mõeldud sõjalisel Rootsi sõitnud, kuuldavasti tegelane. Undis mind isegi ära - kahjuka. Vastuvõtt oli hoopis teine, kui võisin arvata. Miipa kui kaulis, kust tulen, muutus vihaseks. "Ah sina oled ka eesti rahva resturiks hakanud. Sakslastega koostööd. Mis sa siia otisid, ka see ei tea, et su õige koht on Vaterlandis." - Põrrasin ümber ja kõneldisin minema. Veel mõeldud suvel olin saanud samalt mehelt kirja, milles ta kodumaale tagasiminekuist suure peatosega kirjutas.

Vaimuailma ette tõusid need omakaitsealased kodumaal, kes vintpüssidega üritasid tõrjuda tanke ja hambad risti, jäid lahinguväljale veel pärast tankide sõidumist. Kui mõni neile meeste jaoks julgenud näpuga näidata, neid naerda või sõimata, mehi, kespaljaste kättega püüdsid verivaenlast püüdsid kodudest eemale hoida, küsimata, kas see tihendab koostööd kellegagi või mitte - vastus sellele näpuga näitajale oleks tulnud kiiresti ja samast püssitorust, mis oli suunatud ida poole. - Olgu, siin on erapooletu ja demokraatlik maa, siin võib igaüks ennast avaldada. Miipalju kui olen siin inimestega kokku puutunud, kõigil näivad olevat umbes sellised vaated, kui neil kahel sõbral. Lähem kuhugi metsatüüle mõne endise relvavennaga koos. Tervist!"

Sõber lahkus - ja meie jäime nukralt talle järgi vaatama. Kuidas teda lohutada võib-olla annab tulevik sellele vastuse.

TOIMETUSELE SAADETUD KIRJAD.

Naiivse provintslase kiri kogenud pealinnlasele.

Kulla sõber. Mul on hea meel, et sa mind unustanud pole, vaid peale trükitud vaimuvalguse, mis seal mitmest torust korraga jookseb, mind ka mõne erakirja vääriliseks oled arvanud. Ka minul oleksid mõned mõtted südames, mida minu aukartus pealinnas elektrilise ja muu vaimse sõra suhtes siiski ei suuda takistada väljendmast.

Sina ütled, et meie virin pealinnas tegelaste omavaheliste talide suhtes olevat aegunud. Kõik olevat parimas korras. - Meie siin pole mitte kuulnud, et endised hundid oleksid üldse muutunud lambakesteks, kas mõne kirjutatud või lausunud sõna mõjul. Märgist pole igatahes meieni kuulda olnud ja loodetavasti ei kostagi sest hunt on praegusel sõjaajal siiski kasulikum sõber/ tõbras kui lammast, kes mõne oina maa peale ainult samaga vastata oskab ja ennast igatüüpi pügada laseb.

Kuid ma olen kuulnud, et põhjamaade veokoerad, kuigi nad on purelemishimulised ja ka muidu üsna hundi meele, siiski ühisel jõul ka raskemaid koormaid jüuavad vedada ja mitte üksi piitsa sunnil. Vedamine peaks olema auaa, kui koormaks on rahva saatus.

Agas jätame tõprad - muidu mõni jälle haavub. Ja siirdume ajakirjanduse juurde. Mina olen mõlemaid lehti lugenud - nii seda, mis tahab olla kangesti erapooletu ehk mitte midagi ütlev, ja on vahel üsna üldisolehulikult taktitu ja lahmakas, kui ka seda teist, mille rahvas on ristitud "Ametlikuks Teatajaks", ja mis oma kuivuses jätab tõeist vastava mulje. Kuid ma pean tunnustama, et ma kummastki lehest pole leidnud kuigi palju seda, mida tavaline pagulane, kes aastate kaupa on pidanud lugema ersatslehti, ühelt rahvuslikult ajalehelt ootab: meie rahvusliku missiooni rõhutamist ja kindlate tulevikusihtide püstitamist. Eoomulikult pole see praegustes oludes kergesti teostatav. Kuid eesti rahvas on viimase 5 aasta jookul õppinud ka joone alt ja ridade vahelt lugema. Teiseks nimetatud leht on viimasel ajal julgenud natuke värvi näidata, kuid teeb seda sageli omapärasel kombel, mis mis äratav vägi on kaksipidi mõtteid. Kas on praegu aeg nii pärispõhjalikult valgustada meie kõige lähema mineviku sündust ja pörandalust tegevust - ka kui toimetaja asjaga hästi kursis on ja teatud määral rinna ette võib lüüa: nke, mis me kõik tegime. Suurriigid avavad oma diplomaatilised arhiivid alles aastakümnete pärast, kui neist tõeist muud pole jäänud kui ajalugu. Meie aga vahetame oma arhiivid kiireks korras peenrahaks - hind 50 ööri, laagrielanikele 40, just nagu oleksime omaga päris läbi.

Veel üks asi: ärge unustage, et eesti rahvas omas suures enamikus ei asu siiski kusagil mujal kui kodumaal. Ning see rahvas on raskes olukorras ja usub, et kõik väljaspoololejad kataavad ennastohverdavalt teha kõike võimalikuks tema päästmiseks. See rahvas ei taha kujutada, et selle juures peaksid etendama osa mingid isiklikud pretensioonid või muud liiki lahkholid. Ja seda peaks arvestatama, nii palju kui see inimlike nõrkuste seisukohalt on võimalik. Kuipalju seda seni on arvestatud, eks seda tea iga poliitiline tegelane ise kõige paremini. Kõik pagulasvalitsused on vabastatud Euroopas osutunud seni ebapopulaarseiks. Loodetavasti pole Eestis kord põhjust sama nähet mentida. Kui leidub nooruslikku optimismi ja idealismi poliitilise rutiini kõrval, siis aitab see näha mehe taga tegu ja asja taga ideed.

Neid omadusi pealinlastele soovides ei ole naivne sõber provintsiast.

Kirjavastused.

Küsimus: Kas "Tähtsa - Eesti" ei avaldaks ka ristsõnamistatustusi? Vastus: Raamipundusel kahjuks võimatu. Soovitame esialgu lugeda "Teatajat" joonealuseid.

K U U L U T U S E D

VIIMASEL MINUTIL

Ametlik teadaanne.

EV viimast peaministrit OTTO TIEFI palutakse 24 tunni jooksul ilmuda Stockholm linna EVpörandustombu asjus. Mitteilumisel loetakse tema kõik õigused selle suhtes aegunuks.

Lissabon, 30.1. Nagu Ankarast Buenos-Airesi kaudu teatatakse, on sõjategevuse piirkond jälle oluliselt laienenud. Nimelt on Stockholmis puhkenud pörandussõda.

Välja lõigata! Alal hoida! S E N S A T S I O O N I Ilmub lähemal ajal kauaoodatud maailma jömm-käraakas, eesti kultuuri alusvara ja ilmatu mehka raamat

ABESSIINIA-EESTI ja EESTI-ABESSIINIA SÖNARAAMAT Sisaldab 18657,4 sõna ühes täieliku grammatika ja sõnandamisõpetusega. Koostanud J u k u P u p u

Mart ja Mall P u p u teatavad küssolevaga, et neile on sundinud priske poeg J U K U.

Sooviatele saadetakse sõnaraamat üksikute sõnade kaupa koju kätte. Kirjastus "PORDU" Ettevaatust! Mitte ürvahetada kahtlaste "Aafrika hangetega"

Tähelepanuks lugejale:

Järgmisest numbrist alates hakkab "Mitsa-Eesti" avaldama kosjakuulutusi, mis seni olnud soliidsemate lehtede monopoliks. Oleme selleks varustanud ennast kuningliku pülvileegiumiga, mistõttu kosjakuulutused on 200% kallimad. Kuulutused saata märgusõna all: "Tants haudade vahel."

Samuti on meil lähemal ajal kavas hakata avaldama kõrilevikamiskulutusi. Kui keegi soovib mõnest sõbrast, kes kodumaal viibib, lahti saada, avaldame 1-kroonilise tasu juures nimetatud isiku nime, täieliku isikukirjelduse, andmed tema viimase aja tegevusest, eriti sõjaväes ja pürandaaluses rahvuslikus liikumises, võimalikud peidukohad ja muud andmed. Ühtlasi toimetame nimetatud andmed kohe edasi teatud madamile, et tal poleks vaeva nende lehest väljatoomiseks. Kuulutused saata märgusõna all: "Kroon siit, teine sealt."

Kolmanda numbril ots ehk lõpp.

Kõikide demokraatlike
ja sotsiaalselt
võimsete ühikute
ühenduseks, mis
hõlmab ajalult.

Tõnu Kesti.

Ära kirji.

Ilmsel kindlasti!
Jagatakse ilma hinnata
kõikidele väikediktatori-
tole.

Mr. 2 (4)

3. märts 1945.

Kindlasti teine aastadiik.

Juhtkiri. Juba seekord ära, kuna peatoimetaja, olles leiutanud uue
ühikondliku vormi - demokraatia -, aitab igasuguseid juhte ja nende
kirju, eriti kui nad on mõnest kalakauplusest või transpordifirmast kopeeritud
(tegelikult juhtus selline ümnetu lugu, et meie peatoimetaja kuulis
ühel 551 läbi uue, kuidas keegi akna taga niiskus. Arvates, et see on
demokraatia, kes võltsimistest ja kampaadest tühinevalt otsib viimast pelgu-
paika tema juurest, ruttas peatoimetaja akent avama. See sündis aga nii
ümnetult, et toimetaja ise ajastas välja hukkus, kuna ta aega langes po-a ees,
siis ei sündinud talle suuremat viig a. Jooksupoisi ümbermõõlus.)

Välispoliitika: Ümnetunud monardi. (Meie kirja saatjalt traditsioonil.)
Kõige suur e kokkuvõtteks ühpe-dinoo o. li kantloma. ta nii poliitiliselt
kui kulinna reelit ümrisest ümnetunud, millised teened kuuluvad kaunile
Roose lo. Selgub miks: Pr. Roose on marsea li uus abikassa, pärast
lahutamist pr. Punaest. Kuigi eeltooduna Atlandi hoeringad omad p. iut
seianud ma. itset, ei mingeid seda p. eaeagu keegi, kuna kiiresti siirduti
edasi väikele va. silka praale Poola moodi. Desserdiist said suurim monu oca -
lloeks Berliini pankkoegid, mille mõndasid ei suudetud küllalt kiiresti
lahendada.

Alakirjandus: Kuna mõne (aga peetud kolleegi juures on viimasel
a jai mähkavasti üldise teore. inete puuduse mõjul esinenud paha konnaet,
ilma meilt luba küsinata kasutada oma juhtkirjades meie lehes ilmunud
teemasid ja mõtteid, siis oleme sunnitud avaldama hoiatuse, et ilma
meie loata lehest kopeerijaid võetakse sõjasõdalastena vastutussele.

Tealinnas ümneid: Seatus lik. alandus ehk rüüstas pinnandamiharjutustel.
Tealinnas poliitsei kuulis pinnandamiharjutuste ajal 551 vastu järgmist
pöva uho eolinnas maja neljanda korra heledasti valgustatud aknast
tohutut rüüstatust, mis lükkas läbi eaduse. lma kõrvust, tekitades
arvone, nagu võiks olla tegu uue kohvornõrvaga. Vastavast toest aga
leiti ainult noorevõitu intelligentse välim. usega meesterarvas, kes
SÜRiavastes jookkus sõda tuba ja seletas midagi valimistest ja vabadusest.
Alu. l arvati, et härra valmistab end ette koos välisministerruumi esindajatega
pagulaslaagrite k. ulastamiseks, kuid hiljem selgus, et ta oma p. unase p. aasi
ja oli akadeemilise haridusega. Meie korrespondentil läks korda selgitada
selle kahetsusväärse olukorra eellugu, mis on tumeamates joontes järgmine:
Kõhtusid kord orapeolelul Rootsi pinnal kaks akadeemilise haridusega
eestlasi - eri leoridest. Arvestades üldist olukorra tš. sidust ütlesid
nad siiski teineteisele tere ja ajasid isegi juttu. Kuli siis ka ühelo noist
genialne idee, kuidas pikke pagulaspeevi lüüaamalt võeta. Rahvuslikus
huvidega otsustati jälle hakata elustada Taaralinnas seitsmesaja-aastaseid

traditsionne ja jättata tuntud akadeemilist malendit valgete ja kirjade malendite a. Vanaadel kasatoodud malenditel oli küll värv tablisti tuhmunud ja uued malendid puha värvimata, kuid hea tahtmise ja viisakuse juures saadi ka sellest raskusest üle, värvetendi ti vanaade värve ja värvitati uued kultuuriliselt üle ning määrgi läks lahti. Alul olid saanud tasavägised kuid siis sooritas värviliste malenditega määrgija geniaalse kombinatsiooni ja lõi vastase matti. Sügava rahuldustunnetega ja ajakirjanduslike loorberite all kama, kas heitis ta süüel pära et vastavat pühitsemist magama. Ja siis - Akki a. vanaade ja kõik malendid marssisid sisse - horrible dictu! - valged ja kirjad kiskides ja pildudel oli värv hoopis maha pestud. Kirjude kuningas kasetas at enese voodi ette ja kirjutas: "Kas sina oled tribun?"

"O-olen küll," kogeles jutustuse kangar kokkuvõlt, "Siis oleme õiges kohas," ütles valgete kuningas. "Meie nigelid pidasime väiksest lopitaspidu ja otsustasime seda lõpetada väiksest tribunalliga."

"Kuidas - tribunalliga?"

"Tribunalliga saksa kombe kohaselt."

"Missuguse saksa?"

"Noh, selle omaaegse Oostlärreichsreisenbahnenersturmabteilungitõriva kohaselt - zwanzig Stockwerke auf entlassenen Gedächtnis - teineteist eest noorenoo rahvusliku kasvatusel alul. Palun võta vastav poosi!"

Siis järgnes too alul mainitud rüügatuse akadeemilise haridusega härra väime seiamkord on siiski juba üsna rahuldav. Ja nüüd osale sinult veel Nobeli rahuhindade.

Intervjuu kirjastajaga: "Kodukolli" toimetajal x on hiljuti korda läinud saada intervjuud kõige raskemini ligipäästava -lt mehele nimelt sama lehe väljaandjalt. Mainitud härra osab kartuse intervjuerijate ees juba sellest ajast, kui ta oli veel maailmakuulus filmitöötaja armanud naiste ta riided tükkideks kiskusid. Nüüd on see härra aranenud nii kaugele, et ta kardab enese tükkideks kiskumist raskemate etteteelijate poolt.

Toimetaja tabas kirjastajat siiski viimaks selle era-kabinetis, kus ta parajasti istus ja higistas. Nende vahel toimus järgmine ajalooline vahetlus:

Toimetaja: Vabandage, härra väljaandja - kas tekitab segadust?

Väljaandja: Ah sina, juus! Astu aga ligi ja äita ähkida!

Toimetaja: Tähtsain nimelt küsida, kuidas on, selle suure "Rotentoti-Beeti sõnaraamatuga," mille etteteeliline on avatud. Kas see raamat ikka ilmub ka?

Väljaandja: Ilmub - noh - küll, ta ikka ilmub, jah, kui...

Toimetaja: Kas ta ikka ilmub, jah, kui...

Väljaandja: No siiski, et ilmub, miks ta ei ilmu.

Toimetaja: Ja siis veel - jah kas see sõnaraamat ilmub ikka igal juhul?

Väljaandja: Kuusik! Igal kolmel juhul. Kindlasti.

Toimetaja: Nii et teie arvate siis, et ta ilmub?

Väljaandja: Kus ta kurat pööseb. Kui ilmuma pannakse, siis ilmub.

Toimetaja: Lõpuks lubage mulle veel üks küsimus: Kas see ikka tõesti ilmub?

Väljaandja: Ilmub, kurat, noh...

Väljaandja hakkas paberit krabistama ja toimetaja lahkus tagurpidi sügava kummardusega, kuuldes veel ukse taga kui vesi langes nagu oreli muuga.

Beltsade: Järgmises numbris hakkab esitama noorte lootustandvate poeetide loomingut, kes uute radade otsimisel on siirdunud uhkuse, a-inult 3500 aastat tuntud kirjandusvoolu - ürglülismi viljelemisele. Esame ajal ühel selle voolu silmapaistvamaal esindajal iseenast:

Mina, Juku Mina-ots, olen sündinud 4. jaanuaril 1938. 1943. aastal tutvusin ürglülismi põhimõtetelega. 1943. aastal loobusin käimisest: roomamise kasuks ja 1944. aastal kõnelemisest lülilamise kasuks. Kuigi mu looming pole seni veel tunnustust leidnud, on mu sõõgitsu seni hea ja olen ümbruskonnale ohtu.

Noorte murk: Hakkame jagama eesti noortele nõuandeid sobiva ja rahvusliku meelelahutuse hankimiseks. Esmaajoones mõningaid eestipäraseid mänge lasteaiades kasutamiseks:

Kes aias. Lapsed asuvad ringi, võtavad üksteisel käest kinni vaatamata vanemate ilmavaatele kui kaxax ka pretensioonidole, künnivad ringi ja laulavad omal viisil: "Kes aias, kes aias, president on aias. Mis nimi, mis nimi..." Seepeale hõikab igadks oma sõbra nime enese nime hüüdmise pole keelatud ja katab selle ringi tühgata. Järgnevas lüdises kakeluses on vastad rahvuslikud võtted nagu püüda silma ajamine, jala teha panemine ja ürnast kohast pigistamine a la Vargamäe mehed lubatud. Tupitsa tegemine selle vastu pärimusena õnnestust eistemiste lahkkelide ja erakondade võitluse ajastust pole fair. Selle võtte kasutajad jäetakse karistuseks valitsusest välja.

Kurnimäng. Vastastlinna jao lapsed seatakse seina kõrde ritta ja oma poiste kõige märjema ninasõõgusega jõmpsiks püüab neist võimalikult palju kalkaga ja lüst maha visata. Kui see on õnnestunud, võtab ta ajalehepa berist toru ja karjub: "Urree! Elagu rahvuslik üksmeel!"

Viimasel minutil: Sensatsiooniline leitud! Eesti teaduse seljavit!
Ajakirjanik ajaloolaseks!

Erikirjasaatjalt ilma traadita. Elle õhtul kell 22.47 teostas meie lehe erikirjasaatja poliitilise nuhkimise ajal peadpõõritava ja südantlõhestava leitudise eesti ajaloo. Nimelt tegi ta vastuvaidelemata kindlaks, et seni kahe silma vahele jäänud poliitik meie rahva hilisemas ajaloo on keegi Konstantin Päts, kes paistab olnud isegi Eesti Vabariigi keskmiseks presidentiks, kuigi see pole veel täiesti kindel. Selles ilmneb meie kampakraa-tliku teaduse hooletus nii oluliste asjade fikseerimises.

Leitudise tähtsusega arvestades on meie kaastööline end ise esitanud Eesti Teadusliku Seltsile aaraha, kiitusekirja ja akadeemiku aunime saamiseks.

Teadame: Koiki lääneorientatsiooniga isikuid, Läänemaa mehi ja muid Metsliku Läänemaa sangareid palutakse ilmutada Läänemaa Klubi asutamiskooolekule. K

Klubi sihiks on suurte lünnlaste mälestuse austamine. Teatavasti on Eesti Vabariigi viljarikkas maakonnas Läänemaal peale A.H. Tammsaare, prohvet Maltseti ja Ahtra sõja sangarite veel sündinud ja tegelenud Jakob Hurt, August Kitsberg, Gustav Suits ning last not leat vabariigi algaastate ajakirjanduslik suurkuju ja meie toimetaja vaimne isa Kivilombi Ints.

Kirjavastused: Kuna toimetusel praegusel momendil kedagi puurhädaga loigata ei ole, siis jäävad kirjavastused sellest numbrist välja. Paarile vihamehelole sai niisama jalaga makku pandud, kuna toimetaja väimikus ei leia sel kombel kõige ilmekama väljenduse.

Kuulutusi: Järgmised kuulutused avaldatakse selles numbris. Kui keegi soovib kuulutust avaldada, siis tuleb selleks ette võtta vajalikud ettevalmistused.

Soodus juhud: "Ära anda kolm kalurit" poliitikategemiseks. Või ka "Ära anna üheksalt. Vastused slt. "Vana kala".

Amatüüripoliitikute saamatuse tõttu eesti avaliku elu juhtimisel otsitakse elukutselist tegelast, kes riigilasevuse tüüri juurde. Tingimused: arenenud oskus püstitada ja alati vee peal püsida. Tunnistused senise tegevuse kohta eelmiste režiimide esindajate poolt nõutavad. Teatada slt. "Muna on tärn kui kana".

Uus eesti kodude ja barakklaagrite ajakiri "Kodumold" otsib rahvus- ja kirjanikke toimetajaks. Vähemalt kuuskuine praktika "Revaler Zeitungi" juures nõutav. Vastused võib saata ka annete kaupa.

Mass-inimene annab atrofeerunud separatistidele vitaalseid ja potentsiaalseid loksioone individualismi fragmentide likvideerimiseks. Vastused slt. "Täitsa klaar".

Otsitakse pikema praktikaga paragrahy-venitajat. Soovitatav põhjalik eelharidus kondivõimamises ja E.V. Põhiseaduse üksikasjalik tundmine. Lähemad andmed slt. "Non olet".

Uuesti müügil klassiline ja alati aktuaalne maailmamenuga 1884. laul "Oh sa Kutt, seda sa ei tea, kes on meie tulevane riigipea". Plaadile laulnud rahvusvahelise kuulsusega kolonatuurbass Tonna Toroga.

Neljanda numbriga ots ehk lõpp.

TÄITSA-EESTI

Kõige täielikum ilma muudatusteta ja parandusteta trükk
Ühes tükis hõlmamisega.

№. 3. (5)

30. aprill 1945.

Ikka veel teine aastaküik.

KÕIGE LÄHEMAST OLEVIKUST (juhtkirj).

Bestitugeelased, kes ise ette otsa asunud (küll me neile nõitame, kui puud "võlja 1888vad"), nõitavad hõbematu Ükskõikust Üles meie poliitilisele elu võljaspoolitvustamiseks. Praegu nõivad nad vaeva ainult H. Ronimõitisraamatu naruvõõristamisega. (Tema julgus nimelt võita, et Venemaal ei õhvarda mingi hõdachalt Balti sadamate kaudu. Ametliku indreku kohus on seepärast kogu maailmale selgeks teha, et Hitler tahtis Tallinnas sõjasadamat ~~teha~~ asutada). Nii muuhulgas nõidatakse nõpuga ka paarile hõimutugelele, kes Ida-Karjala piiri tahtsid vastu Hiina müüri nihutada. Selle asemel võiks oneti kord avaldada tõpne ja süstemaatiline ülevaade sellest, mis need eesti tegelased õige siin teevad, kolleaga neil on suhteid, ning millised hõimad sugulased neil kodumaale jäänud. See oleks ainuke õige ja tark poliitiline samm.

VÄLISPOLIITILINE MATEMAATIKA

Kolm Suurt lühenevad lõpmatult Uhele Suurele. Kellele?

777

San Francisco lonverentsile on otustatud meie vallasinduste poolt saata kaks doppeitntentnerit eesti kodukaitseks ja idla tantsurühm.

PEALINNAST

Heategevuse koda.

Lidings (postiteempli kuupmeval): Ühis kodade idee skilitamiseks on pealinna poliitilise asja armastajad palunud kokku Suure Heategevuse Koja, mis koosneb paljude teiste kodade ümberühkristetud tegelastest. Ühlist oia etendas Kaalukoda, mis ühiguse nimel jagas mandate kõigepealt kergetele kojaamestele, kes okupatsioonivõimude järekt agaralt sõnnikut pühkides end olid ära kurnanud. Hea tegevuse eesmärk - krooni pühe asetamine, on veel sooritamata, kuna kitsas kibuvitsakroon ei mahtunud kuumade peade ümber.

Eesti Üliõpilased organiseeruvad (39. Märts)

Lisaks senisele kuuele üledüdisele üliõpilasiühingule, mis nimetavad endid kondadeks, ja mis ikka pole osutunud küllalt demokraatlikuks, on tulevaks pühapäevaks kokku kutsutud uue üliõpilasi "konna" asutamiskoosolek. Uus organisatsioon võtvat endale nimeks "Setemenda päeva demokraadid".

AJAKIRJANDUSEST

Keegi plaanib eburatsionaalne ning eapraktiline d a a m on tulnud müttele valeraha asemel hakata vale- ajalehti seipitama. Oma ajakirjanduslikku asja- tundlikkust tõendab ta sellega, et ta ametlikke teatajaid ja kõmulehti kõr- vale jüttes on püüdnud aprillilajana "Mütsa- Eestit" järele teha. "T2" on võltsija kohtusse annud, ja asi tuleb arutusele kohe seniste eestlaste omava- heliste protsesside lõppedes aastal 1998. Samuti on esinenud protestiga EK Flotiskikeerajate sektiiselon vürtsusliku paberi raiskamise pärast.

Afrikast.

Adis-Ababa, 30. 4. Liechtensteini pagulased, keda siin arvult 38, tulid % kokku, et moodustada siinses heas määgestikuühus oma parlamenti ja valitsust. Koosolek ei andnud tulemust, kuna selgus, et kohapeal moodustatud 39 erakonda ei leidnud ühist keelt. (39-nda erakonna moodustas fotograaf, keda oli kutsutud ainult ühismeelet pildistama).

Hea, et meie pole Aafrikas.

Kuubast.

Havana, 30. 4. Bataavia ja Sumubumerangia pügenike hulgas on lahti puhkenud erilise taud, mida arstid nimetavad pealekaebamise maaniaks. Haigus sarnaneb veidi vana suu- ja süratõbega, kusjuures nakatumise hädakoht on seda suurem, mida kõrgem on kellegi positsioon. Põrismaalastele ei ole haigus seni levinud, kuid nüüd on ametivõimud otsustanud ette võtta kaitsesüstimise pürok-selliiniga.

Toimetuse Siendus.

Mõlemad eelolavad teated Aafrikast ja Kuubast on mürdmisel eksikombel lehte sattunud. Tegelikult oleksid need pidanud ilmuma "TE" ka kaks aastat tagasi. Kindlasti on vahepeal olukord muutunud, vähemalt Aafrikas ja Kuubas.

TOIMETAJA ARUNÕRKUSI.

Kui meil vanasti hõrra lüks poodi, oli poesell kohe krapsti vastas, lüksas rütkuga naised kõnitsi teelt eest ja küsis kohe sulaselges saksa keeles, mis hõrra soovib. See oli kultuur, ja sellest peame kinni pidama, kui tahame, et Euroopa püsib.

Nüüd aga lüksin siin hiljuti ühte petseriafõhri ja tahtsin konfekti osta. Lasti maailma kaua oodata, kuigi ma mitu korda kõhatasin. Ma kardan, et pean oma arvamise rootslastest revideerimisele võtma. Kui nii edasi lüksed, ei läpe ülevõtmised veel maikuul, vaid see on alles eelharjutus suuremateks tegudeks.

Kahekõne raudteejaamas.

"Mis pealinnas uudist?"
"Mitte kui midagi."
"Tõhendas - kaklevad."

Tõhelenapuka kolleegidele.

Ka joonealuste kriipselduste mahakirjutamine "Tõhisa-Eesist" on ilma toimetuse korralduseta keelatud.

EMAKEELE LUGEMIK?

Kuna eesti lapsed niikuinii peavad luuletusi õppima lörilaulikust, ei tee vigu, kui siinkohal toome natuke lisa.

Kõrgel ja kuival.

Me teame nüüd, et eesti looming on luksus nagu huulepulk, ja ainult vanas stiilis jooming on see, mis vajab laiem hulk, seepärast vaaritage drikat, või salakaupa vedage, või vägistage rootsi plikat - meid ainult ärge segage.

"Stateräd."

Laps see istub laagri vilus, mungasjaks tiitelilus. Ära ainult küsi hinda - hõbematuks siin ei minda.

Rahvuslik omapära.

Meie kõime kõõgluksest, see meil juba veres, kuigi vanad saksa kombed hinnatud me peres. Nii et muudkui istub tõlida (kust ta selle sai?), sõidab sakste kõõglitreppi keelekandjakaal.

TE intervjuu. Kohviõhtu pr. Lilla Voolujoonega.

Mul oli hiljuti haruldane võimalus pärast muid praegusaja suurusi kohata ka üht "estimaa tragi ja pöördlikku tütar" - Lilla Voolujoont. Istusime tema ruumikas tšistoas, kus üle jüri natuke ruumi ka minu jaoks, ja kõnelesime selle maailma asjust. Kahjuks ei saa ma praegu kõigest rääkida, aga ma võin niipalju öelda, et ajasime seal kõik jutti. Kõigepealt otsustasime eesti pagulased kõiki siit tagasi saata, sest nendega pole meil kummalgi midagi peale hakata. Siis esitas pr. Lilla oma suurejoonelise vabaõhu-teatri kavandi, mis küll esialgu on veel viimistlemata. Pöödsin talle seejuures oma kogemustega abiaks olla ja tõnutõheks valas ta mulle veel pool tassi kohvi. Siis kuulasime unustamatult ilusat grammofoonplaati "Ei uhjem", ja pr. Lilla, kel on nii õrn süda, hakkas valjusti nutma. Mu süda ja kõrvad ei kannatanud seda enam võlja, ja ma tulin ära. Soovisin ainult eesrindlikule kodumaa tütrele sitkust ja jõudu tema raskele teele edasi rühkimiseks.

Munchhausen.

KÜsi veel midagi.

Vastused on lihtsuse mõttes kohe iga küsimuse järel.

1. Kes on "Kodukolde" toimetaja?

Vastus: Endine "Revaler Zeitung" mees.

2. Kes toimetab "Teatajat"?

Vastus: Eesti Leegioni Süprade Seltsi asutaja liige.

3. Kes on Eesti Üliõpilaskonna esimees Rootsis?

Vastus: Rahvakasvatuse Talituse pressiosakonna ametnik.

Seega on igal pool oma mehed. Aga -

4. Kes on "Vilis-Eesti" peatoimetaja?

Vastus: Saks.

Eelteade: TE hakkab järgmisest numbrist alates tooma eesti poliitilise ja kultuurielu silmapaistvamate meeste eluligusi piltidega. Esimesena toome Ulevaate Rummu Jüri elust ja tegevusest.

Teiseks uudiseks on Eestimaa Vändriku autentne artikliseeria salakauba-
~~****~~ vedamisest Soome ja Bottnia lähel, Mis peaks eriti huvi pakkuma San Francisco konverentsi puhul.

Kuulutusi.

Vallavanem otsib valilaid. Vastused
slt. "Kes oma saba kergitab."

Kodumaale tagasi pöörduv kaasmaa-
lane soovib osta

nõukogude raha.

Eesti kodukõsitöö vajab talutajad.
Kandidaatide saba algus Storkyrko-
brinken 8 ees.

Pakkumised slt. "Kohvritest ei leid-
nud."

Magister otsib demokraatiat. Aus
leidja saab poole endale.

Trükivigu: Toimetaja arunõrkusi lugeda: toimetaja Mõremõrkusi.
Münchhauseni intervjuus viimane sõna lugeda "rühkimiseks".

KÕIGI ILMA VAATETA
EESTILASTE RANGELT
EISUURKARATA AJALINULT.TÄITSA
EESTIILMUE TOIMITUSE TUJU JA
TÄHTSUSLIKUSIDA.
JAGATAKSE VALJAVALLITULE.

Nr. 4/5 (6/7)

5. juulil 1944

Ainults teine esitatakse.

VALJISMAAL: Meie Taani kirjassaatjalt. Nogu kuulame, taieheb Rootsis viibivate eesti demokraatlike ajakirjanike pere lähemal ajal kolme uue teeneka liikmeks. Nimeid kavatakse lähemal ajal Rootsi siirduda harrad August Cinas, Juhon Libe ja Ernst Volke. Kuuldavasti on neile ette nähtud ka väärrikad kohad: Cinas saab nimeid "Teatajast" toimetama, Libe hakkab juhtima "Valis-Eestit", Volke, kes viimasel ajal ennihinud kogemusi anglofiilsete põrandaluste lendidehede levitamises, alal, siirub "Taitas-Eesti" juurde.

PEALINNAST: Nogu väga usaldavalt pealt kuulame, on talid eesti pagulaskonnas sood seit laheneas. Nimeid on mõlemil seitungil ja nende eabaraktudel kavatus Rootsiat lahkuks ja seuda laheneas kokkupuudete valtimiseks elama eri kontingentidele. "Valis-Eestil" on olindu alul kavatus siirduda Kanadasse, kuid kuna seitung on enese viimase ajal väga ära mürinud, siis ei jaa tal suud üle, kui siirduda Ameerikasse, kus muides mehed teatavasti üldse silma ei torka. "Teat ja" koos oma teatjaskonnaga selle vastu kavatakse siirduda Austraaliasse, et seal rikkalikult leidvate lammaste juures harrastada demokraatlikku valitsemist.

Pärast ühe endise riigivanema poliitilis-idioleogiia-monarkhistlikku referaati olevat pealinna läinud vägevaks erakondade asutamiseks. Mõlemad nõutavad erakonnad olevat juba asutatud - nimeid Ommaste Blokk ja Teistemeeste Liit. Munnin-gat veel pole, kuid keegi suurem isik olevat juba lubanud seuda printa-regendi kohale August Vagva nime all.

Kuna Ameerikast saadud laetehilbud komitee pealt habemata kombel on pintalises pistatud, siis valitseb pealinna lastesadades suur manguasjade puudus. Olukorra lahendamiseks on hakatud propageerima uut mangu, mille nimeks on "Valituse moodustamine". Mangu reeglid on eelalgu veel väga tumedad ja selle tõttu on juba mitmel jömpalil kalluses pükid lõhki liatud.

OSTER-ROIG: Neil päevil tekkis siinseis eadama suurem rahvakogumine. Lähemal uurimisel selus, et k gunenud raaves loones enamikus balti põgenikest, kes koos kontseptsioonide ja muu mässiliga kippus ühele järele seole mõitvale laevale, kuhu neid ga ei lastud. Iriti arvatud oli keegi noorem mees, kellel mässbil asemele oli ainult suur viitekiiri kaenla all ja kes seletas, et tema olind sabas eimele, aga temaist olevat habemata kombel mässda rüüritud. Iidist arvust mitas eriti tõsta sejsolu, et laevalt keegi mässuereides mees laevalekippujatele keelit näitas ja manguasit noeratas.

HIRI KODUMAALT: Ka meile lähedal seisav isik ei neil päevil kodumaalt kirja, kus mainitakse muudess: "Sõgevast murest tekitab kodumaal Rootsis viibivate eesti pagulaeste, eriti pealinna arhiivtööliste olukord, etet nende palgad on võrreldes poliitilisteks nõupidamisteks kasutatavate lokaalide hindadega üpris madalad. Kuid selle kõrval rõõmustab meid see üksmeel, mis vilistusest hoolimata pagulaste hulgas valitseb ja millega ollakse valvel rahva tuleviku eest, kõiki vanu omavahelisi nagelusi unustades ja isiklikest pretensioonidest loobudes. Ilusa mitte eneseohverdusest andis üks poliitiline tegelane, kes vabatahtlikult loobus oma positsioonist ja siirdus liitlaste merejõudude teenistusse. Samuti väirib mainimist see sallivus, millega eri poliitilised ringkonnad, ja mis veel palju olulisem - seltsid ja korbid koos tšestavad, ning mis meenutab juba üksmeelt meie poliitiliste erakondade korrumpoor-vahandust - konsolideerimise ajastul anno Domini 1933. Lõpuks ei saa hindamata jätta nende enastohverdavate isikute tegevust, kes ilma tasuta eestlasi Maapealust Rootsi vedasid ning selle puhul teenimata jäänud rahad nendel ühiskondlikuks otstarbeks ja torude tegemiseks rakendavad. Nogu kodumaa soovib piisarilmiil Enne ja jõudu senises guunas edasi tšestamiseks."

Loedetavasti täituvad kodumaal olevate eestlaste soovid.

NATJAJA JUTUJAMINE: Meie toimetuse esindaja võttis n'uks intervjuuerida tuntud põhiheliloojat Joosep Teineetsa, kellelt on loota lähemal ajal uut ooperit "Ame-rikooska ideaalide eest ehk viimase demokraadi ala lõpp". Toimetuse esindaja lei-dis lugupeetud vaimekangelase oma aias püsnodaga ühe püki sisse pildumas, kuse juures lugupeetud vaimekangelane tundis ilmalet lõbu igast saavutatud tabamusest, kuigi neid esineb harva, sest nuga oli näri. Toimetuse esindaja, kes tõkk aga imestades seda toimimist oli jalgunud, kuseis alandlikult, milleks selline sport võiks kasulik olla. "Arge seage", kahvatas põhihelilooja vihaselt, "ma treenin end taseks lepituskonsulektiks".

TÄITMUSE ÜHINE EESTI POLIITIKUTE SUGUTUUL:

Kusta Weierlei - Juhon Toormaa
Eduard von Paks - Tõnis Haldapöög
Aadu Villkopp - Ilmari Labane
Jne Jne

NÄDALA TÕNETE: Kuigi minu sõnade, aga mitte mu tegude järgi, sest ainult siis olete õiged demokraadid. Aga kui te mu tegude järgi kiita hakkate, siis olete te needud autokraadid.

VIIRI: "Tõeliselt demokraatliku vaimu tunnuseks on ausa mehe reeglitest kinni pidamine", ütles komitee mees, kui sektsiooni juhatus oma akadeemilise perekonna x olengul ära valis.

"Tõeline demokraatia on see, kui vabamees enamusel otsustab," ütles komitee juhatusel liige, kui seal valis astus.

"Tõelise demokraatia tunnuseks on lihtsatest omavahelisest vahest," ütles peatöötaja, kui olukorda kirjanikkude ühingu asendas.

"Kuradi tükikraadid", ütles lihtpagulane ja sulistas.

VIIRI: "Nagu oleks õnnelikult 'Valis-Eesti' tasemele jõudnud, ütles 'Teataja' toimetaja, kui olukorra nõudel suure isa valiksele poja juhtkirja oli lahtepannud. *)

"Et saaks igale sektsioonile oma ja poleks haklemist", ütles põhimõiste ja pistis 15 kella tasku.

KIRJAVAT: TBC. Teie kirjutate, et eesti pagulaste seas tekkinud kilokonnad peaksid omavahel kokku leppima, et rasketel aegadel peaks poliitiline juhtkond olema teadlik kodurahu tarvidusest eduka rahva tuleviku eest võitlemise t h i s i m a o l u s e n a . - Kõhjuks pööras oma kirjutuses täiesti märgist m s s d a l a s k n u d , nii et seda ei saa isegi mõttevahetuse korras avaldada. Teieks pole m s s d m o l e m a s m i n g i t r a h v a r a k e e t o l u k o r d a , sest pagulastel on palk taskus, kätel tšia ja liikond seljas. Teieks on rahva tuleviku eest juba vastavate ringkondade poolt teostatud - k i i k x k x x t u l e v i k u s e t t e n a h t a v a d j a e t t e n a g e m a t u d k o h a d o n o m m a e s t a g a t a i d e t u d . Sellepärast on õnnikonna mürgitamise katsete tegemiseks tarvis kodurahu asemel koduõde, mis küll, Jumal olgu tänatud, juba ünni siimapaistvat tulemustega käib.

KUSIMINE JA VASTUSED: Kusimus: Millist organisatsiooni asendas Eesti Organisatsioonide Liidu autamiskooalekul Harra Eesti Meis?

Vastus: Vokalkvartetti "Bellum canto" (eesti keeles "Õie ja kisa").

SÕRASELITUS: Kontiksinuistest - ei tule mitte sõnast "kont", kuigi selle kallal pörelatakse, aga ka mitte sõnast "kuif", kuigi sellega saab vaenlasele pähe anda.

Kompromiss - tuleb sõnast "kompromiteerima" ja sellepärast võiks sid pagulasepoliitikut seda julgesti oma vastaste suhtes kasutada.

Kapriccio - tuleb sõnast "riitsinus" ja võtab sellepärast koolajetel kõhud valis, paneb aga mõnel mehel suie liikuma.

Kogu - vaata "Asutav". Asi, millest me vähe teame, kuid seda enam kirjutame, peale selle on veel olemas kogumised, kes panevad veel praegugi mõnel mehel aju muhama.

Koondimeetlik - vaata Asunike Koondus.

Komitee - andresselaud, kuhu võib andresse anda, aga mitte saada.

Kaerkaas - kirjutatakse end ise ka. Püüt peast põrunud Põrka pasha, kes laelie nörd piitautada, sest et see sõna ei kuulunud. Väineb viimaseil ajal ametilikes deklaratsioonides.

Koidula - ei ole mitte Rootsis vaid Kroomlinnas.

Korporatsioonide Liit - vaata Meis.

Kombeõpetus - vaata "Valis-Eesti", üksiknumbri hind 40 Eesti. Teemaist võib õppida ka vandumist.

KOULUTUSI

KALLI KAASTOISTEJA RUTSI LAHEUNIST PÄRIMATIE SOHUMAADINE LEINAVAI S'CAVAIT JA SIINALT SÖBRAD KUTT JA OTT.

Esindaja otsib organisatsiooni, keda esindada. Tasuke hea õhtusõuk.

Laialdase 188põllu tšitu otsitakse senistele liiskle uusi välispropagandiste, kes maailmale aitaksid selgeks teha, kuivõrd Rutsu dikatatuuri koledused on ületanud kõik hiinsemate väikivate olekute ebamugavused, et sellega luua eesti rahvale nime rahvusvahelises ulatuses. Teated alt. "Bolshoi spassibo".

S A B A R I I K L A N N / tuleb suurte sündmuste sahas.

VIIMASEL MINUTIL: Pildiseeria "Sikk ja Saks" jäab h olimata publiku tungivast soovist sellest numbrist välja, kuna Saks on puhkusele läinud.

KÕIGE VIIMASEL MINUTIL: NATU NINNIATAYATA ALLIKAST kuulame, olevat eesti pagulased pealinnas omavahel tulii läinud. Põhjuseks olevat asjaolu, et osa neist ei tahtvat tunnustada Karlilast vallavanemat Tuha Juhaniit seaduslikuks vallavanemaks. Teate olemasolu eest i imetus ei vaatata.

KANDIDATUURIMINE KESKELATUD ?

*) See on märgist mööda lätnud.
AK.

Nr. 13

1. aprillil 1946

Viimane aastakik

LUGETA TELE /kellele siis muule?/

Kuna kMesolevas "Tõitisa Eesti" numbris on mõningaid ajakirjanduse traditsioone rikkuvalt värsked uudised ja aktuaalsed artiklid, siis ei ole see numberdatud mitte 5-daks, nagu järjekorras oleks pidanud olema, vaid 13-daks juba. Vahepealsed numbrid ilmuvad hiljem, kui koguneb vanemaid uudiseid.

"Tõitisa Eesti" tahab kMesolevas numbris olla kõikide eestlaste hõlmekandja, mis on vankumatult sõltuv toimetuse isiklikkudest seisukohtadest. Ta on vajadust mõnda edumeelne ja tagurlik ja vahest sekka olude sunnil ka isiklik.

Klassid ja kambad
ehk
sikud ja lambad

/Juhmkiri/

Nagu ametlikult poolt vaikitakse, aga selgelt mõista antakse, on ette võetud uus, ajakohane ja põhjalik eesti rahva jagamine klassidesse ehk kastidesse või ka klikkidesse, nagu pärast punasteaega nii ilusasti on hakatud ütelda. Uuel jaotusel on vundamentealne tähtsus eesti ühiskonna tulevasele kujundamisel.

Jaotus ise on järeline. Kõige esimesse kasti kuuluvad ennepõltsuagssed tegelased. Need on puhtad demokraadid. Ega polnud nende süü, et nende demokraatia oli eesti rahvale liiga puhas ja kange, nii et rahvas neist lahtisamamiseks oli valmis jookkama esimesse poliitilise soolapuhuja järrele, kes lubas tunduvalt lahjemat demokraatiat või koguni vahelduseks tubli lonksu diktatuuri. Teise klassi kuulusid siis põltsuagssed tegelased. Neisse tuleb suhtuda vähemalt umbusaldusega ja kus võimalik neil nina eest uka kinni lüüa. Et õppigu kord kah ukse taga istumist ja irisemist. Kui see amet selge, eks siis tulgu uuesti, siis vaatame. - Kolmanda klassi moodustaksid okupatsioonideagssed tegelased, kes omakorda jaguneksid kahte sektsiooni: bolshevikseagssed ja sakslasteagssed. Need on muidugi tühisti väljatõugatavad, kuid ühe erandiga siiski. See erand tehakse selle põhjal, mis värvi peakatet keegi kodumaal kandis ja kas ta kandis seda ainult sees või ka väljas. Selle järgi liigitatakse tegelased veel kahte rühma ehk kampa: oma mehed ja mitte oma mehed. Oma mehed võivad olla ka põtsu- või okupatsioonideagssed tegelased, sest need olid seda puhtrahvuslikel motiividel ja see loetakse nende yeeneks, et nad suutsid maha suruda oma isiklikud tšekspidamised ning oma rahva huvides juhtida mõnda kesket maarahva tššvilja võrresse kotti kogumise asutist.

Üliõpilaskonna Üllad asjad

Üliõpilaskonna viimasel koosolekul võttis sõna ja demonstreeris ehtsat akadeemilist debatti majandusteadlane Tarmo Torm. Pikema juriidilise analüüsi järele jõudis ta lõpuks tulemussele, et koosolekule esitatud põhikirjaettepanek ei ole põrnuugi demokraatlik, kuna selles ühtegi korda ei ole kasutatud sõna demokraatia. Sõgava eruditsiooni ja range loogika puhtaima üena lõheeb see väide meie akadeemilise debati ajalukku. Lisaksime omalt poolt veel ainult niipalju, et selles viites peitub ka hõstitatavad praktiline tõde ja kõitumise reegel, eriti siin maal, kus tühitis on eeskõtt siit ja tiitelt, mitte sisu. Kui su nime ees nõtiks ei ole magistri või dotsendi diitlit, siis ei pea sind keegi teadusmeheks, ole nii kange debateerija kui tahes. Võtkem sellest õppust ja eeskuju, armsad noored sõbrad.

- 000 -

Nagu ametlikult poolt vihaselt teatatakse, on rootsis viibivatele eesti Üliõpilastele tehtud esindus. Sinna kuuluvad professorid Veniville, Ving, Kassen ja Viires, dotsent Mõnismis ning viis kaks Üliõpilast kah. Esinduse Ülesandeks on Üliõpilaste Mõrritamine paljutõotavate Üleskutsete avaldamisega. Peamiseks esinduse loomise põhjuseks oli siiski asjaolu, et Üks teine, Üliõpilaste poolt valitud esindus oli juba olemas.

Mõni süna organiseerimisest.

Nagu mõnigi lugeja kindlasti juba teab, on praegu kimas eestlaste organiseerimine seksioonide kaupa. Nagu segastest allikatest kuuldub, edeneb seksioonide loomine Mõrmise hooga. Muret teeb ainult spordiseksioon, sest kutselistest sportlastest viibivad peale Raadiku Rootsis veel ainult mõningad elukutselised maadlejad poliitika areenil, kuid need on kõik juba kibedasti ametis.

Seksioonidest veel niipalju, et kavatsusel luua üks lisaks senisele viieteistkümmele, ja nimelt pritsimeeste seksioon. Nagu juba nimi ütleb, kuuluksid sinna kõik tuletrüüjad ja biddimängijad.

Lugejad ise kirjutavad

KUS ON DOLLARID?

Nagu minu oma naine rääkis, on ameerika eestlased saatnud eesti pagulastele Rootsis suurema summa dollareid. See summa on läinud jäljetult kaduma ja nagu ikka iga jäljetu kadumise puhul on tekkinud terve rida kuuldusi. Ühe variandi järgi on raha saadetud Eesti Komitee teise järgi Eesti Seltsi nimel, Mina pole kade, sest kadestus pole maailmas niipalju, et seda jätaks klaveri ja muudest kunstnikest üle minusugusele lihtsureslikule, aga seda ma ütlen, et kui mu naise jutt sedakorda erandlikult peaks vastama tõele, siis: raha lauale või muidu lasen.

O Äkiline, praegu Ärlas, muidu Viinistu mees.

Teised lehed

Lõhna järgi otsustades hakkab varsti ilmuma mitme laiemas silmaringiga magistri poolt toimetatud ajakiri "Magistraat". Kuna "Kodukolle" ongi üksinda eesti kultuuri kandes vajunud juba ühe lossi, siis on talle too loomine teravitav. - Peale selle on kuulda, et arhiivitöölised hakkavad vältja andma oma ajakirja "Tolmuimeja", ning Üliõpilased-stipendiaadid oma hõldekandjat "Käes, see mees".

Nees, kes tõsiselt eestlastena hakkasid vahepeal juba tundma alavõimuse tunnet, et ilmus ainult üks eestikeelne ajakiri, võivad end jälle hästi tunda.

Mõrased pörlid

"Välis-Eesti" nr. 10/20/ meremeeste kirjastis leidub järgmine kirjavastus:

"Teie vend nii kui paljudki teised eesti meremehed välislaevades, on meredele laiali pillatud ning praegusel süja ajal ei anna meremeeste ühingu ega teised sellega tegelevad asutised nende asukohti vältja."

Süja aeg on tõesti kole ja inimesed südamedud. Juba see iseendast on hirmus, et vend on maailmameredele laiali pillatud, aga veel hullem on, et sellega tegelevad asutised ei teata tema üksikute osade aadresse.

Kui nii edasi läheb, siis võime ühel ilusal pöval lugeda "Välis-Eestist", et kirjavastused meremeestele jätavad ära, kuna toimetaja kangevunts on mõnda Stockholmi linna laiali pillatud ning sellega tegelevad kolleegid ei anna ta asukohti vältja.

O

Eesti Teadusliku Seltsi juhatuse asukohaks on Põhjamaade Muuseum.

Veel kord lugejatele

/Oleks pidanud olema eespool, aga jüü kogenud vahel/
 Kõneolevast numbrist alates katsume rakendada seni ajakirjanduses tundma-
 tut printsiipi. Nagu lugejad on märganud, toob nädaliks "Teataja" igas numb-
 ris "Põnevad lühidalt" ja igavat pikalt. See printsiip on ka "Välis-Eestil",
 kuigi viimane pole pannud seda otseselt kirja. Meie katsume siis nüüdsest pe-
 le talitada ümberpöördult: toome igavat lühidalt ja põnevad pikalt, kui viit-
 sime. Eks näeb, kuidas õnnestub.

Küsimusi ja vastuseid.

Mis on enesekriitika?

Enesekriitika on nädaliks see, kui üliõpilased, kes pole nii kaugelt are-
 nenud, et oleksid võimalised teistega koos tõstama, asutavad enesearendamise
 ringi.

Mis on "Välis-Eesti"?

Väliselt eesti, sisult Saksa.

Mida keegi laulab

/Pantomim ehk kuuldemäng/

Aeg: kevadel 1945. Koht: Stockholmis.

"Välis-Eesti" poolt kuulduv lootusrikkalt:

"Alles neu

macht der Mai."

Eesti Komitee kandist kõlab vastu:

"Katsu aga redelita pööningule tulla."

Kuulutusid ja ametlikke teadaandeid

Maailmavaate vahetamise puhul

m ü ü ä

peaaegu uus Meie-Saksa kalen-

der. Jätkemõjatele ja EKL

liikmetele hinnata.

Noormees soovib hakata ajalehte välja
 andma. Otsib vanemat

VILUNUD LEHEMEEST,

kes tal selle nõu maha laidaks.

Vastused saata selle lehe talitusse

mürgusnaga "Faberist kahju"

Üliõpilaskond otsib vilunud

J U H T I

Nõuetav demagoogiline maailma-

vaade ja pikem praktika rahva-

kasvatamise alal. Pakkumised

esitada isiklikult järgmisel

Üliõpilaskonna peakoosolekul.

Eesti Komitee palub

n e i d i s i k u i d,

kes kuulsid, kuidas üks väheldase kasvuga,
 palja pealaga ning sõdamehaige vaimusega
 meesisik ütles, et tema yeab Stockholmis
 veel jubedamaid ruume kui Eesti Komitee
 omad, endist testada Komiteele. See on va-
 jalik, kuna Komitee tahab isiku võtta vast-
 tutusele laimamise eest.